

Boer versus natuur: valse tegenstelling

Hank Bartelink

directeur samenwerkingsverband
LandschappenNL

Schijntegenstellingen ont-
sieren het stikstofdebat, zo-
als de vermeende 'strijd'
tussen natuur en landbouw.
Feit is dat de rationalisatie
van de landbouw heeft geleid tot de
vervuiling van bodem en water, de
afname van biodiversiteit en een
eenvormiger landschap. Landbouw
en natuur zijn daardoor tegenover
elkaar komen te staan.

Alle innovaties ten spijt, kan de
huidige landbouw de problemen niet
meer oplossen met schaalvergroting,
technologie en productieverhoging.
Maar sommige belangenbehartigers
vertalen een discussie over de nood-
zaak tot reductie van de stikstofuit-
stoot, en dus landbouwtransitie, als
een aanval op de bestaanszekerheid
van de boer.

Ten onterechte. Immers, de ma-
nier waarop we ons voedsel produce-

ren is een maatschappelijke keuze,
in onze naam gemaakt door opeen-
volgende kabinetten. Zeker spelen
boeren een cruciale rol. Maar een ge-
sprek over de nieuwe landbouw is
wat anders dan een gesprek over de

We helpen boeren niet door het probleem te ontkennen

toekomst van individuele boeren.
Uiteraard hebben zij perspectief no-
dig, maar dat zal een ander perspec-
tief zijn dan de meesten nu hebben.

Ook ontbreekt een belangrijk ele-
ment in dit debat: de noodzaak tot
samenwerking tussen landbouw en
natuur vanuit een integrale kijk op
voedselproductie, biodiversiteit en
landschap. Biodiversiteit is een rand-
voorwaarde: zonder bijen en regen-
wormen geen voedselproductie. En
zonder waardevol landschap geen

grote biodiversiteit. We staan op een
tweesprong: doorgaan met de inten-
sieve en grootschalige landbouw of
kiezen voor landbouw die weer in
balans is met natuur en landschap,
en grote maatschappelijke meer-
waarde heeft? De waarheid is dat dit
geen vrije keuze meer is.

De landbouw heeft alleen toe-
komst als voedselproductie hand in
hand gaat met een hoogwaardige
leefomgeving en een lage milieube-
lasting. Transitie is dus bittere nood-
zaak. We helpen boeren niet door
het probleem te ontkennen, wél
door ze te ondersteunen in deze
transitie.

Toekomstperspectief is noodza-
kelijk, maar laten we de discussie
over de landbouw wel zuiver voeren.
Dan helpt het niet als landbouw en
natuur worden neergezet als tegen-
strijdige belangen. Wel helpt het als
bestuurders het lef hebben om na te
denken over het langetermijnper-
spectief van onze voedselproductie
en over de kwaliteit van ons lande-
lijk gebied. En als ze het lef hebben
om daar naar te handelen.